

dem til Driftsoverflødet, faar man 1,026,000 Kr., hvilket i Forhold til Arbejdslønnen udgør c. 330 pCt. Saa afholdes der endvidere af Indtægten af Gasværket Renter og Administration af Anlægskapitalen; derved gaar Fortjenesten op til 1,353,000 Kr. eller i Forhold til Arbejdslønnen 440 pCt. Jeg tror at kunne betegne det som en Skat, der er lagt paa Arbejderne, ganske vist kan det ogsaa siges, at det er en Skat paa Forbrugerne, og jeg skal villig indrømme, at begge Dele kan siges; men jeg tror, at Arbejderne maa bære den væsentligste eller i alt Fald en meget væsentlig Del deraf, og det Princip gaar jo igennem hele vor Produktion, dette, at Arbejderne faa det mindst mulige for deres Arbejde. Prisen paa Arbejdskraften bestemmes i Almindelighed ved Tilbud og Efterspørgsel og Arbejdskøberne betale det mindst mulige derfor, medens Arbejderne ikke have Indflydelse paa Salget af Varerne. Der søge Arbejdskøberne at faa det størst mulige Udbytte, og Prisen bestemmes, hvor der som her er Tale om Monopol, af den enkelte Arbejdskøber, i andre Tilfælde er det Arbejdskøbernes Masse i Fællesskab, som bestemmer Salgsprisen og derigennem Udbyttet af den Betsætning, som paa den Maade bliver lagt paa Arbejderne.

Jeg maa tillade mig ganske fort at nævne et andet Eksempel for ikke at blive misforstaaet saaledes, at der her udelukkende skulde være Tale om Arbejdskøbere, som staa i direkte Forhold til Arbejderne — et Eksempel paa, at den Betsætning, som Arbejderne ere Genstand for ogsaa finder Sted gennem Arbejdskøbere blandt helt andre Folk. Jeg skal saaledes nævne et Eksempel fra Landet paa, hvorledes Udbyttet af Landarbejdernes Arbejde bliver fordelt. Man anslaa den Priviletietsgæld, som for Tiden hviler paa de danske Landejendomme til c. 1,700 Mill. og naar man lægger Mærke til, hvorledes den er stegen i en længere Arrække, vil det vistnok vise sig at være temmelig rigtigt. Beregner man Rente af denne Sum til 4 pCt., udgør det en samlet Sum af 68 Mill. Kr.; og hvis man tænker sig denne Sum fordelt mellem samtlige Landarbejdere, vil der blive et Beløb af over 500 Kr. til hver enkelt Landarbejder. Men da hans virkelige Indtægt nu ikke er mere end c. 400 Kr., staa den Rente, som der ydes til Kapitalen, og som jo fremkommer som et Produkt af Arbejdernes Virksomhed, i et Forhold til Arbejdslønnen som 128 pCt. Gennem Rækken af Nuancer, i større og mindre Grad, gaar dette System gennem hele Samfundet overfor Arbejderne, og det er altsaa i Belysning af den Maade, hvor-

paa Arbejderne saaledes blive beskattede, at vi maa se paa de indirekte Skatter, som her omhandles, naar man vil vurdere, hvorledes Arbejderne maa se paa et saadant Lovforslag.

Hvad jeg først vil bemærke, er altsaa dette, at den Maade at beskatte paa, som dette Lovforslag tilfigter, er en Maade, hvorved den langt overvejende Del af Skattebyrden bliver lagt over paa Befolkningens store Masse, og da Arbejderne udgøre en meget væsentlig Del af Befolkningen, komme de altsaa derved til at bære en meget væsentlig Del af den Skattebyrde, som dette Lovforslag omhandler. Et saadant Skattesystem, en saadan Maade at beskatte paa mener jeg er i højeste Grad uretfærdig, navnlig naar man ser hen til, at den Klasse af Befolkningen, som ved Hjælp af et saadant Lovforslag frigør sig for den Del af Skatten, der kommer til at hvile paa den ubemidlede Del af Befolkningen, allerede har beskattet Arbejderne ganske betydeligt gennem den af mig førnævnte private Betsætningsmaade. Jeg finder, det er meget uretfærdigt, at noget saadant kan finde Sted. — Paa den anden Side tjener dette Forhold ogsaa til Belysning af de Omlægninger eller Forandringer i de indirekte Skatter, som omhandles i Lovforlaget. Naar dette ikke fører til meget betydelige Nedsættelser, men kun til ganske ubetydelige Nedsættelser, vil en saadan Omlægning ikke have nogen Værdi for Arbejderne, som maa svare de store og betydelige Skatter, jeg tidligere har omtalt. Skal der gøres noget i denne Retning, skal et saadant Lovforslag behandles paa en saadan Maade, at Arbejderne kunne være tjente dermed, maa Behandlingen udelukkende gaa ud paa at indskrænke de Skatter, der er Tale om — de indirekte Skatter — i størst mulig Grad. Det er en saadan Behandlingsmaade, Arbejderne ønske, at Toldloven skal undergaa; og det er kun fra dette Standpunkt, jeg kan betragte det foreliggende Lovforslag. Ser man imidlertid hen til, hvilket Resultat det vil medføre, ser man, at det foreliggende Lovforslag ikke alene ikke vil medføre nogen Nedsættelse i de indirekte Skatter, ikke nogen Nedsættelse i Tolden paa Livsfornødenheder, men endog ogsaa vil medføre en betydelig Forøgelse deraf. Hvad der staa anført i Lovforlaget paa Side 122, maa vistnok forudsettes ikke at kunne holde fuldstændig Stif saaledes, at Indtægten skulde blive formindret med det Beløb, som den højterede Finansminister her har beregnet. For det første maa jeg bemærke, hvad der ogsaa tidligere er anført af den foregaaende Taler, at der